

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: **Kajetan Jaw Pałka**

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8-11 godz. rano i 1-6 godz. po południu.

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 5\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Południowej 2-60 dolary; w Urugwaju 3 pany urugwajskie

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Avon. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil
Adres Telegraficzny: Lud Curitiba

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko z góry płatne.
Do 3 cm. szerokości przez 1 tam do 3 razy 5\$000
Od 1 „ „ „ „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 3\$400
Od rocznych ogłoszeń z góry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 tam 3\$000
Ogłoszenia w tekście według umowy.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 300 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krsz-żanowskiego, R. Piekarza — Kubisa. W kiosku na ul. 15 de Novembro (róg ul. Fl. Peixoto). W kiosku przy ul. 1 Março 63 (róg 15 de Novembro)

Nowa pisownia języka portugalskiego w Brazylii

Niemal we wszystkich językach cywilizowanych ludów daje się odczuwać, w ostatnich dziesiątkach lat, wielka, stała dążność do uproszczenia pisowni, aby w ten sposób pisać jak się wymawia poszczególne litery i brzmienia językowe. Ten prąd lingwistyczny przeszedł po wojnie światowej nawet i do Azji, gdzie Turcy wprowadzają do swego języka alfabet łaciński. Otoż samo starają się i Japończycy, a może, w krótkiej przyszłości i Chińczycy przekroczyć, czy zburzą świątli od innych narodów i wprowadzą również reformy ortograficzne w swym języku.

Nie więc dziwnego, że i Brazylija kroczy śmiało naprzód w zaprowadzeniu nowej, uproszczonej pisowni w swym pięknym, starym języku portugalskim. Już przed wojną światową ustanowiono i wydano różne przepisy ortograficzne, mające na celu uproszczenie pisowni. Ale zostały one prawie zupełnie tylko na papierze. W kilka lat po wojnie światowej, dnia 22 kwietnia 1926 roku, uchwalono i ogłoszono Brazylijską Akademię Umiejętności (Academia Brasileira de Letras) w Rio de Janeiro, ważne przepisy ortograficzne, odnoszące się do języka portugalskiego w Brazylii. Jednakże i te się nie przyjęły w urzędach a nawet i w szkołach. Dotąd różni różni wyrazi różnie pisali po portugalsku. Nawet w pisowni nazwy stolicy stanowej Parany, Curitiba, Curitiba, lub Curitiba, Curitiba, jak kto chciał. Co więcej — pod względem pisowni nazwy „Ziemi Południowej Krzyż”, Brazylii, nie było zgody ani jednności między lingwistami. Jedni pisali ją przez „z”, Brazylii, powołując się na długowiekową tradycję; inni znów, więcej postępowi przez „s”. — Brazylii. Komu przynależała słuszność? Trudno wykazać. Otóż dekret, podający nowe przepisy w pisowni języka portugalskiego, rozstrzyga w krótki sposób tę sprawę polecając pisać: Curitiba i Brasil. A zatem tego przepisu trzymać się powinniśmy i odtąd w ten sposób te nazwy pisać należy.

Język portugalski, przeniesiony przez pierwszych Portugalczyków ze swej ojczyzny do Brazylii i tu używany już 430 lat przez cudzoziemców róż-

nych narodowości, został spaczony w wielkiej mierze. Bardzo w widoczny sposób to się przejawia w Stanach południowej Brazylii. W wymowie języka portugalskiego objawia się tu znaczna różnica z powodu różnych naleciałości od tej, której używają mieszkańcy Portugalii. Za przykład niech nam posłuży wymowa wyrazów zaczynających się od esp — est, — które się tu czysto, twardo wymawia a w Portugalii jako ys z p — ys z t. Również końcowe spółgłoski s, z, wymawiają Portugalczycy jak sz (szepienią!): este paiz (yszy paiz) ten kraj; lub: duas casas (duasz kazasz) dwa domy.

Znaczna nawet zachodzi różnica w wymowie języka portugalskiego między brazylijskimi Stanami północnymi a południowymi. Weźmy na uwagę np. samogłoskę o, którą mieszkańcy północnych Stanów wymawiali według ogólnej zasady jako krótkie u (polskie) a tu, na południu niemal w

ustach wszystkich (a zwłaszcza cudzoziemców) brzmi jako krótkie o; np o nosso cavalo (ma być: u nosu kawallu) nasz koń

W wymowie zatem języka portugalskiego w Brazylii a w Portugalii jest wielka, owszem tworzy się dotąd coraz większa różnica tak, że z czasem słuszenie tutejszy język portugalski nazwać będzie można „brazylijskim”. Temu nie zapobiegna żadne uchwały Akademii Umiejętności ani dekrety rządowe, bo żywy język ulega ewolucji, smiehom. Wywierają nań wpływ otoczenie i położenie lokalne, narodowościowe i t. p.

Zresztą podobną ewolucję językową zauważyć można i w innych językach jak np. w hiszpańskim, używanym w Hiszpanii a w krajach Ameryki Południowej, lub w języku angielskim w Anglii a tymże w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Również i pod względem pisowni tworzyła się coraz większa różnica między językiem portugalskim w Brazylii a tymże używanym w Portugalii. Temu jednakże zapobiegł i przeszkodził dekret, rządowy z 15 czerwca b. r. wydany w sprawie uproszczenia pisowni języka portugalskiego w Brazylii. (Dok. nastąpi).

Ks. Józef J. Góral.

Czarny prorok w czarnej koszuli

MUSSOLINI NIEPOKOI SIĘ OBECNEM POŁOŻENIEM W ŚWIECIE

Czasopismo francuskie „Les Annales politiques et litteraires” ogłasza w sierpniowym numerze przekład artykułu Mussoliniego, jaki ukazał się w piśmie amerykańskim pod tytułem: „Wołanie na alarm”. W artykule tym Mussolini zwraca uwagę na niebezpieczeństwa, które — według niego przyniesie rok 1932. Pomiędzy innymi dyktator włoski pisze:

— W krajach przemysłowych tylko, jest przeszło 20 milionów ludzi bezrobotnych. W dobie obecnej niektóre narody znajdują się na skraju zniszczenia, które może w każdej chwili obalić organizację państwa i rzucić popłoch polityczny i socjalny na cały świat.

— Jesteśmy świadkami tragicznych wydarzeń międzynarodowych. Propozycje prezydenta Hoovera dają nam możliwość podjęcia ruchu handlowego z końcem roku bieżącego, a jeżeli to nastąpi — znajdziemy się na dobrej drodze powrotu do stosunków normalnych.

dostałby się przez Wisłę, zanimby ktokolwiek to przewidział lub go zatrzymał.

— Wybiła godzina dla mężów stanu, aby wytężyli wszystkie swe siły — gdyż znajdujemy się przed wielkim znakiem zapytania. Nie jestem skłonny dramatyzować zbytnio jakiegoś położenia, więc, jak z punktu widzenia ogólnego. Jest jednak moim obowiązkiem ostrzedz tych, którzy mają w sercu interesy ludzkości, że jeżeli ta ludzkość będzie narażona, na jeszcze jedną zimę między wielką częścią Europy może się zbolszewizować.

— Już teraz widzimy objawy rozpadu. Klasy średnie są gotowe poddać się bolszewizmowi bez oporu. Jest to wymownym znakiem czasu, że pewna organizacja rolników niemieckich ogłosiła publicznie, że przystępuje do partii komunistycznej.

— Czasy przyjemnej izolacji minęły. Żadne państwo nie może zostać izolowane, czy to politycznie, czy też gospodarczo.

— Propozycja Hoovera otwiera drogę. Gdy będzie ona wykonana, drugim środkiem zapobiegawczym będzie zapewnienie światu pokoju na okres co najmniej dziesięcioletni. Rok 1932 zadecyduje o na-

szym losie, dobrym czy złym. Znajdujemy się przed strasznym zagadnieniem: — czy nastąpi odnowienie, czy też zanik cywilizacji.

— Tyle Mussolini. Czarny prorok z niego, ale też jest wodzą czarnych, koszul faszystowskich.

„Należymy do wielkiego Narodu Polskiego”

[Nadesłane z Biura Prasowego OZP.]

Mł Polacy z obwodu Massaranduby w stanie S-ta Catharina, przybywszy z górzystego Treze de Maic, z bagnistej Linji Telegraphica, z Braço do Norte i Benjamin Constante, z dalekiego São Miguel i Braço Joaquin, zebrałiśmy się w ośrodku polskim — Guarany Mirim — w dniu rocznicy Zwycięstwa nad wrogiem Polski i ludzkości — nad Bolszewikami — by swą obecnością na tej narodowej uroczystości zamanifestować swe gorące uczucia przynależności do Wielkiego Narodu Polskiego.

Na ręce Zarządu Centralnego Związku Polaków — ognisko polskości w Brazylii — ślemy dziś zapewnienie, że my i nasze dzieci, zrodzone z polskiego pnia, trwać będziemy wiernie w wierze, obycaju i języku odsiedzionym od obców i często przypuszczanym ich serdeczną krwią.

W dniu Matki Boskiej Miłej, a 11-ej rocznicy tryumfu oręża polskiego nad Bolszewikami.

Polacy z Obwodu Massaranduby; (Następują liczne podpisy)

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

OMAL NIE ŻYWCEM POGREBANY

— W czasie burzy we wsi Bieniakonie padł pod kuźnię piorun i poraził młodego kowala Adama Wojnisza. W drodze urzędowej stwierdzono zgon, sporządzono akt zejścia i zajęto się pogrzebem.

Jednak gdy na usilne zaklęcia matki na omentarzu przed samem spuszczeniem trumny do grobu otwarto trumnę, ujrzano ciało człowieka jakby po-

grążone we śnie. Wskutek niespodziewanego odkrycia, ciało pozornie zmarłego odwieziono do domu i zawezwano lekarza.

Doktor stwierdził, iż Wojnisz ma istotnie normalną temperaturę ciała, lecz serce jego nie działa. Pozornie zmarłemu występują na twarz rumieńce, obudzić go jednak ze snu dotychczas niemożna.

KILKASET OSÓB W POLSCE PADŁO OFIARĄ OSZUSTWÓW

Ukazało się ostrzeżenie Izby Handlowej w Warszawie przed pewną firmą zagraniczną, poszukującą przy pomocy ogłoszeń w gazetach polskich, rzekomo kierowników dla swoich oddziałów z pensją 150 do 200 dolarów miesięcznie.

Tę oszukańczą aferę zainicjowała niemiecka rodzina Lambert, działająca na terenie Holandji.

Rodzina ta założyła w Holandji szereg fikcyjnych towarzystw np. „Fimex Co.”, „Novelty Co.”, „Urania”, „Export Co.” itd.

W piśmie rozmaitych krajów ukazują się ogłoszenia, oznajmiające, że jedna z wymienionych firm potrzebuje ludzi. Żadnych kwalifikacji nie wymaga się — zarobki sięgają mają od 150 do 200 dolarów miesięcznie.

Gdy kandydat wysłał ofertę, otrzymuje odpowiedź przychylną z tem jednak zastrzeżeniem

że trzeba przysłać 10 dolarów na próbki towarów.

Większość łatwowiernych wysłała po 10 dolarów, licząc na sowitą pensję w przyszłości i na tem korespondencja urywa się.

Kilkaset osób w Polsce padło ofiarą tego oszukańczego procederu.

W niektórych miastach oszuści wyłudziili pieniądze od kilkunastu kandydatów na kierowników.

Na skutek doniesień z Polski i jeszcze kilku innych krajów — policja holenderska postanowiła zaarrestować Józefa Franciszka Huberta Lambert, głównego organizatora tej akcji.

Aferzysta, oszuł widocznie, co się święci, zdolał umknąć w porę, a godna jego rodzinka prowadzi dalej oszustwo pod płaszczykiem najrozmaitszych fikcyjnych firm, korzystając z łatwowierności naiwnych.

WYBIEG BASTERUTA

OHÓROBA ZAKAŻNA — WSTĘP WZBRONIONY

Zamieszkały przy ulicy Batuckiego na Mokotowie w Warszawie inżynier M. G. nie mógł pozbyc się wżylt „natrętnych” wierzycieli, którzy od wczesnego ranka do późnego wieczoru

napastowali jego mieszkania grożąc, w wypadku nieuregulowania zobowiązań — represjami egzekucyjnymi.

Inż. M. G. chciałby spłacać swoje zobowiązania gdyby miał

Cia. FORÇA E LUZ DO PARANA

Sprzedaje Przyrządy domowe i Motory Przemysłowe na raty.

Specjalne ceny od „Kilowatorów” dla każdego użytku od Siły Elektrycznej.

WSZELKICH INFORMACYJ UDZIELA SIĘ BARDZO CHĘTNIE W KAŻDYM ZAKRESIE NASZYCH USŁUG.

Telefon 400

Rua I de Março 44, Curitiba

Wapno, cement, cegły, piasek, dachówki, drzewo do budowl, farby i t. p.

MACEDO & CIA.

Posiadają największy skład wszelkiego MATERJAŁU DO BUDOWLI

którego dostarczają w małej i wielkiej ilości — Wykonują plany i kosztorysy. — Udzielają wszelkich informacji.

Rua João Negrão N. 691 — CURITYBA
Telefon 906 — Caixa postal 387

Pijcie najlepszą Kawę Tosca

Do nabycia we wszystkich sklepach.

POLSKI ZAKŁAD JUBILER-SKO - ZEGARNICZYSTWY

Wykonuje pierścionki, obrączki ślubne, broszki, lancuski, bransolety, kolczyki, naszyjniki; złoci i srebrzy ogólnie i t. p. oraz naprawa zegarków i zegarów.

Pierścionki ślubne od 35\$ w górę.
Kazimierz Wojnarowski
Rua Barão do Rio Branco obok Hotel Jonscher, 388 (loża), Kurtyba.

Kupuje się **KASZĘ** w każdej Mości. Placi się po 5\$000 za kwartę.

CASA NEW YORK

Praca Generoso Marques N. 52 — Curitiba

Sprzedają się bardzo tanio **DOMY** przy Rua Fernandes Amaro, przy Rua Mita de Barro, przy Rua S. Francisco N 50

Informacji udziela się przy Rua Biahuelo 184 — Curitiba.

ADWOKACI

Dr. J. Berquo F. Coelho
Dr. Jan Grabski

Rua 15 de Novembro 413. — 1-ro andar — sala 7

CURITYBA — Paraná — Brasil

Wielka Likwidacja W OBUWIACH W SKŁADZIE

Loja Popular

Rua Jose Bonifacio 21

Wielki wybór obuwia otrzymanych z różnych fabryk. Dużo artykułów sprzedaje się tu po cenach niesłychanie niskich.

Buciki damskie na niskich obcasach różnych kolorów po 18\$000

Buciki damskie na obcasach Mexib. najnowszej mody po 18\$500

Buciki damskie Luiz XV, modne 25\$000

Trzewiki męskie, dobre 22\$000

Trzewiki męskie z cholewkami 22\$

Wielki wybór w obuwia dla dzieci po cenach bardzo niskich.

Poszukuję **SZAKRU** do wynajęcia

Erleo Alt — Caixa postal 18.

ELEXIR WESTFALEN

Bardzo dobre do trawienia

Do nabycia we wszystkich Aptekach i Drogerjach.

Leczy: **Żołądek, wątrobę, wewnętrzności, gorycz żółtka, powraca apetyt i działa przeciw zatwardzeniu.**

Bierze się łyżeczką z wodą po obiedzie i kolacji.

Pierwszorządny Polski Skład A tykułów Spożywczych

Władysław Józef Brzeziński

przy **RUA IGNACIOLUSTOZA 41, róg RUA DUQUE DE CAXIAS**

Każdy chce kupić dobrze i tanio a zwłaszcza w czasie kryzysu. Otóż w moim składzie można kupić tanio i dobre artykuły spożywcze jak: **ankier, makę, ryż, ziemniaki**, otręby i dużo innych artykułów w ten zakres wchodzących. — Najrozmaitsze napoje krajowe i zagraniczne. — Narzędzia rolnicze stołowe; narzędzia do uprawy ogrodów.

Posiadam artykuły tylko w najlepszym gatunku i sprzedaję je bez pośredników za gotówkę i dlatego mogę sprzedawać je bardzo tanio. Proszę odwiedzić mój skład.

Władysław Józef Brzeziński

Fabryka Naczyń

I ARTYKUŁÓW W ZAKRES WCHODZĄCYCH

Fabryka Artykułów Szklanych de João Evaristo Trevisan

Rua Aquidaban 466 — Tel. 29 — Curitiba — Paraná — Brasil (Codig.:s Ribello i Mascotte 2. ed.)

Specjalność: w Talerzach, w Tatorzach owalnych, Piłkankach w różnych gatunkach, masielniczkach, kubkach i t. p. Wyrabia wszelkie Artykuły w zakresie wchodzących naczyń z dobrej wypalanej gliny.

Artykuły szklane: Wyrabia wszelkie gatunki: **szeklaczek, kieliszków, szkieł do lamp, szkieł do konserw, kompotów i konfitur, szaszczek dla Aptek i t. p.**

Przyjmujemy wszelkie zamówienia. Posiadamy dobre artykuły. — Ceny naszych Artykułów są niskie.

SEMIADNASION JARZYN I DRZEWEK OWOCOWYCH w składzie

SEMENTEIRA

Travessa Oliveira Belle Nr 28

A. H. & Cia

Drzewka owocowe najrozmaitszych gatunków sprzedaje po cenach bajecznie niskich.

Wyrabia bukiety wianki, rysunki do ogrodów i parków.

Nasiona świeże i gwarantowane; wysyłam pocztą i koleją na całą Brazylię. **CENY NISKIE**

ZE SÃO FELICIANO

UROCZYSTOŚĆ OBLÓCZYN KANDYDATEK DO ZAKONU ŚW. FRANCISZKA. — OBCHÓD „CUDU NAD WISŁĄ”.

W sobotę dnia 15 sierpnia w dzień Wniebowzięcia N. M. P. w kościele miejscowym odbyły się poraz pierwszy na kolonii naszej uroczyste obłóczyny w szaty zakonne trzech Kandydatek do zakonu św. Franciszka, urodzonych na kolonii São Feliciano.

Fakt ten godnie świadoczy i jest chlubnym przykładem wysokiego poziomu religijności naszych rodaków na kolonii São Feliciano.

Nie upłynęły jeszcze dwa lata jak na skutek gorących i usilnych starań księdza Konstantego Zajkowskiego przybył tutaj z kraju Siostry Zakonne św. Franciszka, aby w pracy ofiarnej na roli Chrystusowej słać ziarna nauki Jego i nieść pomoc duchową rodakom i bliźnim. W tak krótkim czasie widoczne już są owoce ich pracy misyjnej. Już przykładem swoim zaszczypliwy ziarna Chrystusowe w duszach wybranych, gołowych poświęcić życie swoje w służbie Bożej.

Pracę zacnych Sióstr Franciszkanek widać w różnych kierunkach: w szkole, gdzie uczą religii i robić ręcznych, dalej wychowują dziewczynki w dziedzinie gospodarstwa domowego w internacie klasystycznym, organizują i prowadzą warsztaty tkackie, gdzie uczą i wyrabiają piękne i wzorzyste kilimy łowickie i inne wyroby tkackie wełniane i lniane. Prócz tych wszystkich, doniosłego znaczenia dla kolonii prac, planują już o budowie szpitala.

W czasie uroczystego obrzędu obłóczyn w kościele, ksiądz Konstanty Zajkowski wygłosił piękne okolicznościowe kazanie.

W czasie nabożeństwa przegrywała orkiestra smyczkowa złożona z 8-miu skrzypiec pod dyktando p. Karola Muszyńskiego nauczyciela muzyki i przy akompaniamencie fish, armonji na której grała Matka Przełożona a Siostry śpiewały.

Siostry Franciszkanek w lokalu własnym wydały własnym staraniem gościnny obiad, na który zaprosiły liczne grono obywateli miasteczka na czele z głównym swoim dobroczyńcą księdzem Konstantym Zajkowskim. W czasie obiadu przemawiał w podniosłych słowach ksiądz Zajkowski, podnosząc zasługi i doniosłość dotychczasowej pracy Sióstr Franciszkanek i wpływające z tej pracy korzyści dla rozwoju kolonii. Zachęcając obecnych do współpracy i niesieniu pomocy, przedstawił projekt budowy szpitala na kolonii t. zw. „Santa Casa da Misericórdia”.

Następnie przemawiał p. Stefan Sacha, podnosząc również zasługi Sióstr Franciszkanek na polu pracy oświatowej, religijnej, gospodarczej i wychowawczej, nawiązując do słów księdza Zajkowskiego o projekcie budowy szpitala dla sióstr Franciszkanek, zachęcał obecnym do współpracy. Z okazji tej złożono ze składek dobrowolnych na ręce wielbnej Matki Przełożonej Sióstr Franciszkanek 500\$000 na budowę szpitala. I słusznie należy się czesać i uznanie w zasługach zacnym Siostram Franciszkanek.

Mówiąc jednakże o zasługach należałoby przede wszystkim wspomnieć o zasługach, które trudno jest może oceniać słowami, a które w głównej mierze

pochodzą z niezmordowanej i niezwykłej pracy nieustrudzonego księdza Konstantego Zajkowskiego proboszcza kolonii São Feliciano. Jego to wyłącznym staraniem kolonia zawiązała sprawadzenie sióstr Franciszkanek z kraju; on to niesłychanym wysiłkiem w pracy z narażeniem niejednokrotnie swego zdrowia i w ciągłych kłopotach materialnych i nieustannej trosce o dobro kolonii, wystawił w krótkim czasie tymczasowy budynek, gdzie pracują i zamieszkują Siostry Franciszkanek.

On to, gdy chodzi o dobro kolonii i swych parafian rodaków, nie waha się narażać nieraz na wiele przykrych wystąpień i napadów ze strony jednostek śliskich i złej woli. W jego myślach nieustannie kołato się troska o dobro materialne i dobro duchowe swych parafian: Pracując, ma na celu, jak zwykle mówić, powiększenie Chwały Bżej.

Księdzu Konstantemu Zajkowskiemu też w pierwszym rzędzie należy się czesać i wdzięczność za Jego nieustrudzoną pracę.

W ten sam dzień odbył się uroczysty obchód pamiętnego w dziejach naszych bohaterskiego wysiłku narodu polskiego „Cudu nad Wisłą”. Uroczystość rozpoczęła się jak zwykle nabożeństwem dziękczynnym w kościele z udziałem działwy szkolnej kolegium im. Ks. Adama Czartoryskiego; w czasie nabożeństwa Ms. Konstanty Zajkowski przemawiał z amboną w podniosłych słowach, wspominając momenty dziejowe wysiłku narodu polskiego nad Wisłą pamiętnego roku i mówiąc o znaczeniu „Cudu nad Wisłą” nawiązywał do chwili obecnej, nawołując do nieustannej pracy w dzie-

dzinie odrodzenia i doskonalenia duszy.

Po nabożeństwie orkiestra miejscowa pod kierunkiem pana Karola Muszyńskiego odegrała hymny narodowe przy akompaniamencie śpiewu działwy szkolnej. W międzyczasie przemawiał pan Stefan Sacha o znaczeniu „Cudu nad Wisłą” i nawiązując okolicznościowe przemówienie

do tego znaczenia wysiłku narodu polskiego, nawoływał do pracy nad utrwaleniem ducha polskiego, mowy polskiej przez oświatę i przez uczęszczanie na kursy wieczorowe dla dorosłych przy kolegium im. Ks. Adama Czartoryskiego. Obchód zakończył przemówieniem ks. K. Zajkowski.

Stanisław Bajnowski
Sekretarz T-wa „Postęp”.

Z São João do Triumpho

Czcigodny Księżę Redaktorze!

Niniejszem proszę o łaskawe umieszczenie w zawsze nam życzliwym piśmie „Lud” następującej wieści z naszej kolonii:

Przed nie bardzo dawnym czasem wyłoniła się tu w Triumpho u światlejszych jednostek naczelnego księdza proboszcza Weddera, myśl, ażeby do tutejszej szkoły parafialnej sprowadzić zakonne Siostry jako nauczycielki, któreby przytem mogły prowadzić szwalnię, uczyć gospodarstwa domowego i utrzymywać w porządku kościół. Po kilku naradach uchwalono wprowadzić tę idealną myśl w czyn. Postanowiono też, że w tej szkole ma się uczyć po portugalsku i po polsku, naco pan prefekt miasta się zgodził i przyrzekł pomoc i poparcie z kasy miejskiej 50\$ miesięcznie, zaś p. Dimeirio Mavaga 100 milrejsów (także miesięcznie) bez względu na to, czy będzie posyłał dzieci do szkoły lub nie, ale pod warunkiem, żeby Siostry na chórze grały, prowadziły chór i dawały także lekcje muzyki. Udaliśmy się do Sióstr Rodziny Marij w Kurtybiez z prośbą ażeby objęły nową szkołę, Siostry ku naszej radości te obowiązki przyjęły, przeto z entuzjazmem zabrano się do dzieła (jak, że obecnie stoi obszerne

do tego znaczenia wysiłku narodu polskiego, nawoływał do pracy nad utrwaleniem ducha polskiego, mowy polskiej przez oświatę i przez uczęszczanie na kursy wieczorowe dla dorosłych przy kolegium im. Ks. Adama Czartoryskiego. Obchód zakończył przemówieniem ks. K. Zajkowski.

Władze i obywatele brazylijskie w Triumpho na ten zbożny cel dużo ofiarowali, to samo niektórzy Polacy, ale większość z nich do tego dzieła ręki nie przyłożyła, przeto za pośrednictwem zawsze nam życzliwego „Ludu” apeluję do Szanownych Rodaków w Triumpho i okolicy ażeby pomogli do ukończenia swymi ofiarami zbożnego dzieła, jakim jest szkoła.

Jan Szkolny
São João do Triumpho 28.VIII. 31.

POLICJANT SPISUJE PROTOKÓL... KRÓLOWI

Na skrzyżowaniu ulic w Genui policjant przestrzegający porządku, spostrzegł auto, kierujące się w kierunku zakazanym. Zatrzymał więc auto, by spisać protokół, gdy w siedzących w wnętrzu poznał króla i królowę.

Król, uśmiechnął się, kazał spisać protokół. Tak się też stało.

Kupuje się **GESI** w każdej ilości; drób dobry i zdrowy.

Rua 18 de Maio 21 - Curitiba

Sklep

Artykułów Spożywczych

Rocha Piekarza, Spółka Tomasz Kubis

Kupujemy i sprzedajemy wszelkie produkty krajowe. — Posiadamy świeże towary spożywcze oraz napoje krajowe zagraniczne.

SPRZEDAJEMY NAJLEPSZE

Nawozy Sztuczne i Makę Kostną

PRACA CORONEL ENES 30, RÓG SÃO FRANCISCO - CURITYBA

POLSKI HOTEL

HOTEL MARTINS

Właściciel: M. Jaruga

RUA RIACHUELO N. 114 - CURITYBA - Paraná

Naprzeciw Pałacu Muniypalnego róg Placu Dr. Gen. Marques Caixa Postal 463 - Tel 939.

Kuchnia pierwszorzędna — Urządzenie wspaniałe w modnym żelazo-betonowym pałacyku z wszelkimi wygodami i higieną. 50 pokoiów urządzonych z komfortem. — Ceny przystępne.

Do farbowania wszelkich materiałów uważa się ogólnie za najlepsze tak zwane

Farby BAYER

CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 161 - CURITYBA

Casa de Saude „São Francisco”

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA

DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N 25 - Curityba.

Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatora x przy osobach cierpiących na płuca. — Nowoczesny aparat Roetgena. — Diatermia. — Sztuczne ultra fioletowe, promienia słoneczne, Zystokopja i t. d. — Przyjmuje od godziny 10-jej do 11-pójd i 4-5

KLINIKA DENTYSTYCZNA
Kazimierz Mitczuk
Chirurg Dentysta
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyczny.
Specjalność: Złote mostki i płyty kauuczukowe.
Aven. Luiz Xavier 128 (sóbodo CURITYBA

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz
Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corrêa, Rua Marechal Floriano N 237. — Telefon 319. Od godziny 9-ciej do 5-tej.
Rezydencja: Rua Visconde de Nacôr 58 - Telefon 888.

SKŁAD MEBLI

Firma:

JAKÓB KOZIEN

RUA SÃO FRANCISCO 64

Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołyski, stoły, kredensy szafy, kuchenne, sofy, kanapki i t. p. powyżej wspomniane sprzęty wykonuje się na zamówienie. Ceny są bardzo niskie

SZEWOY!

Jeżeli potrzebujecie dobrego a taniego materiału do wyrobu obuwia, to idźcie się do fabryki obuwia i przedmiotów artystycznie wyrobionych ze skór, za znajdziecie wybór cholewek i przyszywa na obuwie, omyślow, ziówek ówieków, sztytów, kołków i wogóle wszelkie materiały wchodzące w zakres szewstwa po cenach bardzo niskich.

JULIO O. KROEHNE

Rua André de Barros 52 dawniej Rua Misericordia.

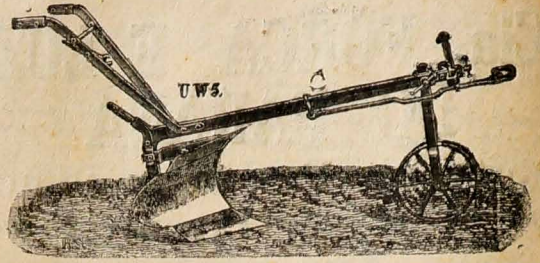
Dla młynarzy

Dostarczymy różnej marki, jedwabie na celdry, kamienie tutejsze i Francuskie, wogóle całe instalacje do młynów, lub też częściowo.

Na żądanie wysyłamy ceny i plany budowy.

Sociedade Technica de Representações

Rua Candido Lopes N° 66, Caixa postal 299. — Curityba, Paraná

PLUGI JAK WSZELKIE NARZĘDZIA ROLNICZE SPRZEDAJE PO CENACH BARDZO DOGODNYCH.

CASA METAL, José Hauer Junior

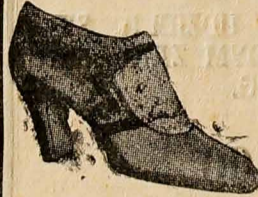
CURITYBA - Rua 15 de Novembro 220 - Caixa postal 140

CASA IDEAL

Rua José Bonifacio 51 - caixa p. 209

Filial:

Rua 15 de Novembro 167.

Zawiadamy naszą Szan. Klientę, że posiadamy ogromny wybór w buciskach damskich, męskich i dziecięcych, które to buciki są modne najlepsze jakości; sprzedajemy je po cenach bardzo niskich. Nie obawiamy się konkurentów
FILJE: Ponta Grossa, Joinville e Blumenau.

„A Vencedora”

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szan. Rodaków o łaskawe praktykowanie się do są najtańsze najlepsze w Kurtybie. **FRANCISZEK LACHOWSKI**
Curityba - Rua Cabral N 451 - Curityba

ZNAWCY PIWA WOLA DZIS PIĆ NOWE, SLYNNE JAKIE Z WSPANIAŁEJ FERMENTACJI TAK ZWANE PIWO

CORÔA

które ma dobry smak i kosztuje tylko tuzin flaszek 110000. Piwo dostarcza się do domu.

Adres:

CERVEJARIA CRUZEIRO - Telefon 7611 405

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszajcie się w LUDZIE.

Smolarnie i węgiel drzewny

[Dokończenie]

Ohcąc umożliwić poszczególnym, nawet średnio zamożnym, kolonistom budowę racjonalnych smolarni, zaprojektowałem piec rusztowy do suchej destylacji sęków, w zastosowaniu do tutejszych warunków bez użycia kotłów i innych kosztownych urządzeń, które są konieczne przy masowej produkcji smoły i innych dodatkowych produktów chemicznych, otrzymywanych z drzewa i sęków.

Budowa powyższego ekonomicznego pieca rusztowego z wszelkimi urządzeniami chłodniczymi do dystrylacji gazów, z wszelkim materiałem budowlanym, z potrzebniemi częściami żelaznymi, z rusztami, z rurami do obłodnic, z robocizną i nadzorem technicznym — razem wyniesie zaledwie 2:000:000 (dwa tysiące) milrejów. Powyższy piec posiada pojemność, czyli jednorazowo mieści w sobie 5 (pięć) metrów sześciennych sęków i ma zdolność tygodniowo potrójnego wypału, czyli tygodniowo może wypalić razem 15 (piętnaście) metrów sześciennych sęków.

Z jednego natadunku pieca t.j. z 5 metrów sześciennych sęków — otrzymuje się od 200 do 250 kg. smoły, czyli każdy metr sześć sęków z pieca tego wyda od 40 do 50 kg. smoły i od 3 i pół do 4 m. sześć. węgla drzewnego, które to wahania należy się od wartości posiadanych sęków.

W ten sposób koszt budowy pieca całkowicie amoryzuje się, zwraca się w przeołągu 3 (trzech) tygodni pracy pieca, a piec taki przetrwa całe dziesiątki lat. Wiadać więc z tego, jakie kolosalne zyski przynosi taki piec rusztowy.

Na budowę pieca do suchej destylacji sęków, należy jednakże wybierać ośrodki leśne aby do pieca nie brakowało materiału smolnego. Potrzebne sąki do zwięglania w piecu, oprócz posiadanych swoich, można zakupywać z całej okolicy, bo to się dobrze opłaca. Wszelkie koszty jak: — kępno sęków, płatna stała obsługa pieca i inne drobne nieprzewidziane wydatki, oalkowicie pokrywają się z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży węgla, pielnadze zaś, otrzymane ze sprzedaży smoły, dają czysty zysk z posiadania pieca.

Na smołę jest tak wielkie zapotrzebowanie, że sama firma Lloyd Brasileiro poszukuje dostawcy, który zobowiąże się do starczać 50 ton smoły miesięcznie. Ponadto koleje posiadają wielkie zapotrzebowanie na smołę.

Na wszelkie zapytania skierowane pod adresem biura mego: •Curityba - Rua Angelo Sampaio N. 41- zupełnie bezinteresownie, udzielać będę piśmiennych odpowiedzi, dając wszelkie żądane wyjaśnienia i wskazówki praktyczne.

Plantacje produkcji herwy matie z konieczności muszą znaczenie zmniejszyć się z braku odbiorców, a więc niemożliwość masowego jej bytu i stałe obniżających się cen za herwę, jak również i za inne produkty rolne, których obecnie wysoce niskie ceny zaskoczyły rolników nieprzygotowanych.

Wszystko to zmusza rolników do szukania nowych dróg, do szukania nowych sposobów, celem stworzenia dopływu kapitałów, na które tak bardzo oczekują młode pokolenia, aby rodzice ich wyposażyli w świeże war-

ształy pracy i dali im nowe tereny rolne, odpowiednio zaopatrzone w inwentarz żywy i martwy.

Wobec tego, za przykładem rolników w Polsce, koloniści nasi, o ile możliwości, powinni wykoszystać posiadane na swoich terenach skarby naturalne, odpowiednio wykorzystując je — w ten sposób kolonie swoje stopniowo uprzemysłowią, co odrazu daje duże dochody i znacznie podnosi w cenie wartość posiadanej kolonii.

Naprztykład: — w wielu miejscowościach skarżono mi się na brak cegielni w promieniu kilku dziesięciu kilometrów i więcej, pomimo, że posiadają piękne tereny gliny która nadaje się nawet do wyrobu dachówki, niezależnie od wyrobu cegły pełnej i dziurawki, jak również i dren-saczków, służących do osuszania gruntów nawodnionych i do kanalizacji. W miejscach takich pobudowanie pieca systemu francusko-niemieckiego zaspołki gład cegły i znacznie obniży koszt budowy budynków murowanych oraz krycie dachów dachówką.

Piec taki o długości wewnętrznej 10 m. i szerokości 3 i pół metra, posiada pojemność od 20 do 30 tysięcy sztuk cegiel — zależnie od wysokości tego pieca, i pomimo, że pięciplema komina, co o połowę obniża jego koszt budowy, jednakże może być w nim wypalana dachówka pierwszego gatunku, niezależnie od cegły, gdyż z wierzchu przez kanały zasypuje się koksem, a z dołu w paleniskach pali się drzewem. Piec taki tylko zewnątrz i wewnątrz musi mieć ściany w jedną cegłą z cegły palonej, pomiędzy które już kładzie się surowką — cegłą niepaloną, tylko wysuszoną na słońcu, co znów obniża jego koszt budowy. Cały

materiał ceglany wyrabia się z tego pieca całkowicie pokrywa gliny miejscowej, bez przywozu cegły z innej cegielni.

Jednakże jest to już znacznie droższa budowa pieca i na to może sobie pozwolić tylko bogaty kolonista lub Towarzystwo lokalne, wypuszczając odpowiednią ilość akcji.

W przeciwstawieniu do pieca ceglarskiego, piec rusztowy do suchej destylacji sęków dla otrzymania smoły i węgla, może sobie pobudować każdy kolonista, który posiada w okolicy dostateczną ilość sęków. Jak już wyżej zaznaczyłem, koszt budowy

się po upływie trzech tygodni wypalania sęków a więc następnego palenie daje tylko czyste zyski plus wartość pieca.

Później podam jeszcze inne sposoby stopniowego racjonalnego dochodowego uprzemysławiania posiadanych kolonii, w zastosowaniu do tutejszych warunków, przy użyciu najmniejszego kapitału zakładowego, a uzyskania możliwie największych zysków w stosunkowo najkrótszym czasie.

Roman Bieleński
Ozłonek Wydziału Przemysłowo-Handlowego C. Z. P.

NIEPRZYJEMNA POMYLKA

W pewnej wiosce holenderskiej młoda para nowożeńców, otrzymawszy wymagany przez prawo ślub cywilny, udała się do kościoła dla otrzymania też ślubu kościelnego.

Według jednak prawa holenderskiego, duchowny musi przed udzieleniem ślubu kościelnego przekonać się, czy ślub cywilny zawarty był formalnie. Duchowny więc wziął z rąk nowożeńców akt ślubu i zaczął przeglądać: osłupiał wszakże, ujrawszy czarno na białem, że według tego aktu nowożeńcy poślubił własną matkę.

Można sobie wyobrazić zdumienie i rozpacz nowożeńców, ich rodzin oraz licznego orszaku ślubnego, gdy duchowny odczytał im ten dokument, oświadczając, że takiego związku małżeńskiego pobłogosławić nie może.

Nie pozostało tedy nic innego, jak tylko wrócić do ratusza, gdzie wnet się okazało, że urzędnik stanu cywilnego pomylił się, spisując akt ślubu i poprzestawiał nazwiska matki i narzeczonej, które obie noszą to samo imię. Dopiero więc po spisaniu nowego aktu mogła się odbyć ceremonia kościelna.

WŁAMYWACZ W SYPIALNI

C. RKI SZEFA POLICJI

Córka sęła policji w Marsyli, panna Małgorzata Bonnafons, przeżyła osobliwą przygodę.

Pewnego ranka zbudził ją jakiś niezwykły szmer u zamkniętych na klucz drzwi jej sypialni. Ktoś od wewnątrz usiłował dostać się do pokoju, otwierając zamek wytrychem.

Po chwili drzwi otwały się. Intruz widocznie przypuszczał, że pokój jest pusty, albowiem na widok panny Bonnafons zaczął uciekać. Zanim zdążył dobiec do do schodów, dzielną panną Małgorzata dopędziła go i pochwyciła za kołnier i prztrzymała silną, w sportach wyrobionych ręką.

Przypadek zrzadził, że panj Bonnafons wracał wtedy właśnie ze służby. Młoda dziewczyna powlekła do ojca usiłującego wyrwać się jejca.

— Ojcuzkuł masz, oddaję ci włamywacza! — zawołała panna Małgorzata.

Szef policji włamywacza do komisarjatu — gdzie stwierdzono, iż jest to niebezpieczny, wielokrotnie już karany przestępca.